

Διαπολιτισμική εκπαίδευση

Τρόποι συνεργασίας γονέων και σχολείου

Ίσως να έχετε ακούσει για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Πρόκειται για μια παιδαγωγική προσέγγιση, που στοχεύει στην αποδοχή της διαφορετικότητας του κάθε ανθρώπου και την αξιοποίηση της κουλτούρας της εθνοτικής κοινότητας του κάθε μαθητή στο σχολείο και την κοινωνία. Εκπαιδευτικοί, που εφαρμόζουν την παραπάνω αρχή, δίνουν έμφαση στις διάφορες κουλτούρες και γλώσσες, ενώ επιδιώκουν να ενισχύσουν στα παιδιά (γηγενή και μη) την ανάπτυξη των κατάλληλων δεξιοτήτων, ώστε να μπορούν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της πολυπολιτισμικής μας κοινωνίας.

Εσείς οι γονείς έχετε έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο σε μια τέτοια αγωγή, ως εκφραστές/τριες της πολιτισμικής ταυτότητας της κοινότητάς σας. Για να επιτευχθούν οι στόχοι της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, είναι απαραίτητο να επικοινωνήσετε στο σχολείο την κουλτούρα σας, η οποία συχνά παραγνωρίζεται, είτε λόγω έλλειψης συνεργασίας ανάμεσα στην οικογένεια και το σχολείο, είτε λόγω έλλειψης σχετικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.

Ενημερώνομαι
για την
εκπαίδευση

Πόσο σημαντικό είναι να αναγνωρίζεται η πολιτισμική ταυτότητά σας στην τάξη;

Όσον αφορά στο παιδί σας, συμβάλλει στο

- Να νιώθει μέρος του συνόλου και όχι ως «ο ξένος» της τάξης.
- Να εκτιμήσει την καταγωγή του ως συστατικό της ταυτότητάς του.
- Να μην «ντρέπεται» για τους γονείς του που μπορεί να μιλούν μια άλλη γλώσσα, να έχουν διαφορετική θρησκεία, να έχουν άλλες πολιτισμικές συνήθειες απ' ότι οι γονείς των συμμαθητών/τριών του. Σε ορισμένες περιπτώσεις η «ντροπή» είναι και αιτία εντάσεων με τους γονείς, καθώς το παιδί προσπαθεί να «αφομοιωθεί» στο ευρύτερο περιβάλλον.
- Να νιώθει περισσότερη αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση.
- Να βρίσκει νόημα στο περιεχόμενο της εκπαίδευσης, καθώς αυτό θα συνδέεται με τις εμπειρίες του από το σπίτι. Έτσι, θα νιώθει ότι ανήκει στο σχολείο.
- Να πετύχει υψηλότερες σχολικές επιδόσεις με την αξιοποίηση της διγλωσσίας του στην τάξη (βλ. έντυπο «Διγλωσσία και Εκπαίδευση»).

Όσον αφορά τα πλεονεκτήματα που έχει η παρουσία του πολιτισμού και της γλώσσας σας στην τάξη, για όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από την καταγωγή τους, μερικά είναι τα εξής:

- Η κατανόηση της «διαφορετικότητας» ως αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής τους
- Η πρόληψη και διάλυση στερεοτυπικών γενικεύσεων, προκαταλήψεων και ρατσιστικών συμπεριφορών, με τη σωστή αξιοποίηση της «διαφορετικής» κουλτούρας από τον/την εκπαιδευτικό
- Η διεύρυνση της πολιτισμικής γνώσης
- Η ανάπτυξη κριτικής σκέψης και αντίληψης
- Η προετοιμασία τους για να γίνουν «πολίτες του κόσμου»

Τέλος, ωφελούνται και οι ίδιοι/ες οι εκπαιδευτικοί, καθώς,

- Παίρνουν πολιτισμικά ερεθίσματα, για να κάνουν τη διδασκαλία τους πιο ενδιαφέρουσα και δημιουργική
- Έχουν την ευκαιρία να έρθουν αντιμέτωποι/ες με δικές τους προκαταλήψεις και να τις αντιμετωπίσουν
- Μαθαίνουν στοιχεία που δε γνώριζαν για τη ζωή των μαθητών/τριών τους, των οικογενειών τους και των κοινοτήτων τους και έρχονται πιο κοντά σε αυτούς και εσάς

Ίσως το πρώτο βήμα της επαφής σας με τους/τις εκπαιδευτικούς να μην είναι εύκολο και να σας γεμίζει άγχος για το πώς θα σας δεχτούν στο σχολείο. Τα παραπάνω, όμως, είναι καλά επιχειρήματα για εσάς και για εκείνους, ώστε να πάρετε θάρρος και να το τολμήσετε. Το πιο πιθανό είναι να προκαλέσετε μια ευχάριστη έκπληξη στο σχολείο και να εκτιμήσουν την προσπάθειά σας. Επιπλέον, θα πρέπει να θυμάστε ότι είναι υποχρέωση του σχολείου να προσφέρει σε όλα τα παιδιά, ανεξαρτήτως καταγωγής, θρησκευτικών και φυλετικών χαρακτηριστικών, την κατάλληλη, γι' αυτά, μόρφωση. Για να ξεπεράσετε τον αρχικό δισταγμό, επικεντρωθείτε στο πώς μπορείτε από τη μεριά σας να κάνετε καλύτερη την εκπαίδευση του παιδιού σας σε συνεργασία με το σχολείο.

Μερικές ιδέες για υλικά που φέρνουν την κουλτούρα σας στην τάξη

Παραμύθια και βιβλία

Φέρτε στον/την εκπαιδευτικό εικονογραφημένα παραμύθια και βιβλία στη γλώσσα σας. Τα παιδιά θα βρουν ενδιαφέρουσες τις διαφορετικές γραφές και εικονογραφήσεις για τα κλασικά παραμύθια, τις ιστορίες και τα παραμύθια που είναι δημοφιλή στη χώρα καταγωγής σας, αλλά και τα βιβλία που περιγράφουν ιστορίες όχι ευρέως γνωστές. Προτιμείστε σύντομες αφηγήσεις με απλά λόγια, ώστε να μπορεί να τις μάθει ο/η εκπαιδευτικός και να τις διηγείται στα παιδιά. Ακόμη, μπορείτε, σε συνεργασία με τον/την εκπαιδευτικό, να τις διηγηθείτε εσείς στα παιδιά, μόνοι ή και μαζί με το παιδί σας. Εάν δε νιώθετε άνετα με τα ελληνικά, χρησιμοποιείστε τη βοήθεια ενός/μιας φίλου/φίλης σας (ακόμη καλύτερα εάν και εκείνοι/ες έχουν παιδί στην ίδια τάξη!).

Χαρτόνια με λέξεις, αριθμούς και γιορτές

Ζωγραφίστε σε χαρτόνι απλές λέξεις της καθημερινότητας (πχ. «καλημέρα», «καλό μεσημέρι» κ.λπ.), με τη μετάφρασή τους και την φωνητική τους απόδοση στα ελληνικά (ζητείστε τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού). Χρησιμοποιήστε το ως ευκαιρία για δραστηριότητα με το παιδί σας, φτιάχνοντάς το στο σπίτι μαζί. Ζητήστε του να σας δώσει ιδέες για λέξεις που θα ήθελε να μοιραστεί με τους συμμαθητές του στη μητρική του γλώσσα. Το ίδιο μπορείτε να κάνετε με αριθμούς (εφόσον σημειώνονται διαφορετικά στη γλώσσα σας) και γιορτές ή έθιμα που είναι χαρακτηριστικά της ζωής σας στο σπίτι. Δώστε το χαρτόνι στην τάξη, για να κρεμαστεί στον τοίχο – θα λειτουργήσει ως παρότρυνση να κάνουν και άλλοι γονείς το ίδιο!

Οικογενειακές φωτογραφίες

Κολλήστε σε ένα τετράδιο φωτογραφίες από καθημερινές ή ιδιαίτερες στιγμές της οικογένειάς σας, γράφοντας μια σύντομη περιγραφή της εικόνας και τα ονόματα των προσώπων.

Κούκλες, παιχνίδια και παιδικά τραγούδια

Φέρτε στο σχολείο κάποια κούκλα με χαρακτηριστικά διαφορετικά από αυτές του ελληνικού εμπορίου, δίνοντάς της ένα όνομα που συνηθίζεται στη χώρα καταγωγής σας. Κάντε το ίδιο με επιτραπέζια ή μουσικοκινητικά παιχνίδια και CD με παιδικά τραγούδια, που είναι απλά για να τα μάθουν τα παιδιά που δε γνωρίζουν τη γλώσσα σας. Μπορείτε να τα φέρετε στο σχολείο, να δείξετε πως παίζονται ή τραγουδιούνται και δώστε την ιδέα στον/την εκπαιδευτικό να τα χρησιμοποιεί ως μέρος του εκπαιδευτικού προγράμματος.

Η κουλτούρα μου έρχεται σε σύγκρουση με την κουλτούρα του σχολείου. Τι κάνω;

Το ζήτημα αυτό είναι πολύ σημαντικό αλλά και ευαίσθητο, γι' αυτό και χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή. Σίγουρα, ο τρόπος επίλυσής του βασίζεται στη συνεργασία και αλληλοκατανόηση με το σχολείο. Μερικά βήματα, που μπορούν να προλάβουν ή να επιλύσουν τη σύγκρουση, είναι τα εξής:

- Στην αρχή της χρονιάς, ενημερώστε τον/την εκπαιδευτικό και συζητήστε για θέματα που θεωρείτε ευαίσθητα (οικογενειακή και οικονομική κατάσταση, πρωινή προσευχή και μάθημα θρησκευτικών, μαντήλα/ ένδυση με παντελόνι πχ. φόρμα γυμναστικής για τα κορίτσια, εμβολιασμοί κ.λπ.).
- Ζητείστε να ενημερωθείτε για τις γιορτές, τις επετείους και τις εθιμοτυπικές παραδόσεις του σχολείου (πχ. η «παράδοση» της σημαίας στον/την αριστούχο, παρελάσεις κ.λπ.), καθώς και για το δικαίωμα συμμετοχής ή αποχής από αυτές.
- Αντίστοιχα, ενημερώστε εγκαίρως το σχολείο για ιδιαίτερες γιορτές ή περιστάσεις, που θα πρέπει ίσως το παιδί σας να απουσιάσει από το σχολείο.
- Ενημερωθείτε για τα δικαιώματα του παιδιού σας. Για παράδειγμα, ο νόμος προβλέπει δημιουργία τμημάτων ενίσχυσης της ελληνικής γλώσσας (Τάξεις Υποδοχής και Φροντιστηριακά Τμήματα), καθώς και τη δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις, δημιουργίας τμημάτων μητρικής γλώσσας στο σχολείο (www.ipode.gr)
- Σε κάθε περίπτωση δυσκολίας με την ελληνική γλώσσα, μπορείτε να ζητήσετε από το σχολείο, σε συνεργασία με κάποιον γονιό ή οργάνωση σχετική με μετανάστευση και εκπαίδευση, να σας μεταφράσει τις πληροφορίες αυτές.

Εάν, για κάποιο σοβαρό λόγο, νιώθετε ότι υπάρχουν ασυμβίβαστες διαφορές ανάμεσα σε εσάς και το σχολείο, αλλά και για οποιοδήποτε νομικό ζήτημα που αφορά στην εκπαίδευση του παιδιού σας, μπορείτε να απευθυνθείτε στο Συνήγορο του Παιδιού www.0-18.gr και τον Συνήγορο του Πολίτη www.sinigoros.gr. Τέλος, θυμίζουμε ότι, σύμφωνα με εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας (73025/Γ2/23-6-2010), **όλοι οι ανήλικοι που μένουν στην Ελλάδα, έχουν δικαίωμα φοίτησης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ανεξαρτήτως καθεστώτος παραμονής.**

Φορέας Υλοποίησης
ΠΟΛΥΔΡΟΜΟ: Ομάδα και Περιοδική Έκδοση για τη Διγλωσσία και τον Πολυπολιτισμό στην Εκπαίδευση και την Κοινωνία

www.polydromo.gr
polydromo@polydromo.gr

Συγγραφή Κειμένου
Εύη Μάρκου, Institute of Education, University of London

Συντονισμός Προγράμματος
Μπιρμπίλη Μαρία, Τσοκαλίδου Ρούλα
Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Email: mmpirmpi@nured.auth.gr
tsokalid@nured.auth.gr

Website: www.polydromo.gr/dialogos

Επιμέλεια - Επεξεργασία
Γεωργία Πετράκη, Εύη Μάρκου

Με την ευγενική στήριξη του